

Koronatiltak overfor kultur- og næringslivet

1 Innledning

Sametinget har ikke ressurser til å bistå næringslivet og kulturlivet med likviditetsstøtte eller andre krisepakker. Det forutsettes at sentrale myndigheter bidrar med det. Sametinget vil derfor ha fokus på å støtte opp om næringslivet og kulturlivet med tiltak, prosjekter og omstilling som kan dempe senskadene av denne krisen.

Som mange andre i kunst- og kulturlivet har naturlig nok også samiske kunstnere, kulturarbeidere og kulturinstitusjoner vanskelige tider nå. Først og fremst er vi bekymret for våre kunstnere og kulturarbeidere som har mistet inntektsgrunnlaget sitt ved at avtaler og oppdrag er falt bort. Festivaler, konserter, arrangement, utstillinger m.m. er avlyst/utsatt på ubestemt tid og dermed også inntekter for våre kunstnere.

2 Tiltak overfor næringslivet

Næringsstrukturen i 24 utvalgte kommuner i et såkalt samisk område viser at 60 % av bedriftene er enkeltpersonsforetak mot 48 % på landsbasis. Det viser at bedriftene i samisk område er mange og små.

Næringslivet i samisk område er lite i forhold til folketallet. Antall arbeidsplasser i næringslivet i samisk område er 23 % av folketallet i 2018, mot nær 35 % i Norge som helhet. Antall arbeidsplasser i samisk område er blitt gradvis færre siden 2000. I 2019 var det beregnet 10 780 arbeidsplasser, mot 11 388 i 2000. Bransjemessig har samisk område stor andel sysselsatte i primærnæringene, med eksempelvis syv ganger høyere samlet sysselsetting i fiskeri og havbruk enn andelen på landsbasis. Det samme gjelder jordbruk og reindrift(landbruk) med tre ganger mer andel samlet sysselsatte enn landsbasis. Eksempelvis i 2019 var det 1493 arbeidsplasser i bygg- og anlegg i samisk område, 921 arbeidsplasser i transport, 1374 arbeidsplasser innenfor handel og 859 i reiseliv. Alle innenfor bransjer som er utsatt som følge av korona tiltak og som har behov for spesielt fokus i denne perioden.

2.1 Tilskudd til variert næringsliv (Kap. 7.3.2)

Som følge av koronaviruset er det behov for ekstraordinære tiltak overfor næringslivet. Sametinget vil sette fokus på små bedrifter og enkeltmannsforetak med omstillingsbehov og mulighet for utvikling. Bedrifter og bransjer som er særlig rammet prioriteres, herunder reiseliv og spesielt opplevelsesnæringene, kulturnæringer, småskalamatprodusenter og andre tilgrensende bedrifter.

Sametinget prioriterer derfor økte rammer til bedriftsutvikling under ordningene for variert næringsliv, samisk reiseliv og kreative næringer. Økte rammer for å kunne gå tynge inn i hvert prosjekt både med økt støttesats og økt støttebeløp. Dette for å bidra til økt gjennomføringsevne og mindre krav til egenkapital. De nevnte bransjene er de som er mest rammet.

Omstillings- og utviklingsprosjekter i næringslivet vil ha fokus. Det er mange bedrifter som må omstille seg til en ny hverdag etter koronaviruset, herunder nye markeder, nye distribusjonsløsninger og nye måter å organisere seg på. Bedriftenes omstillingsbehov, plan for omstilling og gjennomføringsevne vurderes ved tildeling av tilskudd.

Innenfor småskalamat/lokal mat er det behov for å avhjelpe den vanskelige markedssituasjonen som sannsynligvis vil komme for reinkjøtt. Det vil bli mindre omsetning/etterspørsel etter reinkjøtt som følge av at restauranter og storhusholdninger må holde stengt. Her tenker vi oss kampanjer/produktutvikling som bidrar til å holde interessen oppe for reinkjøtt.

For bedrifter som er særlig rammet av korona-tiltak foreslår vi følgende endringer i regelverket:

- Inntil 50% tilskudd til investeringer. Maksimalt tilskudd inntil kr. 500 000. Endret fra dagens 35%.
- Inntil 75% tilskudd til utviklingsprosjekter(myke investeringer). Maksimalt tilskudd inntil kr. 500 000.
- For investeringer som gir lokal videreforedling og økt omsetning av mat fra samiske områder, tilleggsnæringer i reindrift, kombinasjons- og utmarksnæring kan du få inntil 50 % tilskudd til investeringer og maksimalt tilskudd er kr 500 000.
- For utviklingstiltak som gir lokal videreforedling og økt omsetning av mat fra samiske områder, tilleggsnæringer i reindrift, kombinasjons- og utmarksnæring kan du få inntil 75 % tilskudd til utviklingstiltak og maksimalt tilskudd er kr 500 000.

Total ramme for variert næringsliv økes med kr. 3 000 000 fra kr. 3 600 000 til kr. 6 600 000.

2.2 Økte rammer til Sápmi næringshage (Kap. 7.3.3)

Næringshagene gjør en uvurderlig jobb i disse tider med veiledning og oppfølging av bedrifter. Vi ser behovet for spesielt å øke rammene til Sápmi næringshage for at de skal kunne ha fokus på og kapasitet til utvikling og oppfølging av bedriftene, herunder også ad-hoc midler for å igangsette mindre utviklingsprosjekt.

Direkte tilskudd til Sápmi næringshage økes med kr. 400 000 fra kr. 412 000 til kr. 812 000.

2.3 Samisk reiseliv – søkerbasert tilskudd (Kap. 7.3.6)

Samisk reiseliv er inne i en svært krevende periode med plutselig bortfall av inntekter. Det gjelder både opplevelsesbedrifter, overnattingsbedrifter og mat-og restaurantbransjen. Disse bedriftene må både tenke overlevelse på kort sikt og utvikling og omstilling på litt lengre sikt. Gjennom denne ordningen vil Sametinget stimulere til utvikling og omstilling til en mer bærekraftig og grønnere økonomi etter koronakrisen.

Eksempelvis under samisk reiseliv ser vi behovet for en felles markedsføring, nye markeder og utvikling av nye konsepter med vekt på andre verdier som bærekraft, grønn økonomi og lokal marked.

Sametinget vil øke rammene for samisk reiseliv og økte støttesatser. Dette for å bidra til økt gjennomføringsevne og mindre krav til egenkapital. For bedrifter som er særlig rammet av korona-tiltak foreslår vi følgende endringer i regelverket:

- Inntil 50% støtte av godkjente kostnader til investeringer.
- Inntil 75% støtte av godkjente kostnader til utviklingstiltak.
- Maksimalt tilskudd er kr. 900 000.

Rammen for samisk reiseliv – søkerbasert tilskudd – økes med kr. 1 000 000 fra kr. 1 000 000 til kr. 2 000 000.

2.4 Kreative næringer – søkerbasert tilskudd (Kap. 7.4.2)

Mange av våre kunstnere og kulturarbeidere har mistet mye av inntektsgrunnlag på grunn av korona-tiltakene med avlyste og stengte arrangement. Det er viktig å bidra til mer aktivitet ved å stimulere til utviklingstiltak i tider med mindre annen aktivitet.

For bedrifter, kunstnere og kulturarbeidere som er særlig rammet av korona-tiltak foreslår vi følgende endringer i regelverket:

- Inntil 50% støtte av godkjente kostnader til investeringer.
- Inntil 75% støtte av godkjente kostnader til utviklingstiltak.
- Prioriteringer under utviklingstiltak er faglig utvikling gjennom kompetansetiltak, markedsutvikling, markedsføring, visuell profil og lignende.

Rammen for kreative næringer – søkerbasert tilskudd – økes med kr. 1 000 000 fra kr. 750 000 til kr. 1 750 000.

2.5 Dáiddadállu – direkte tilskudd (Kap. 7.4.4)

Kunstnerkollektivet Dáiddadállu er både et utviklingsverksted og viktig infrastruktur for mange kunstnere. Det er behov for økt tilrettelegging og økt aktivitet i denne perioden. Dáiddadállu vil være en pådriver for kompetansetiltak, utviklings- og omstillingstiltak, nye markedstiltak og lignende overfor kunstnere. Dáiddadállu kan også bistå mange kunstnere med formidling av kunnskap om sentrale ordninger i denne perioden.

Direkte tilskudd til Dáiddadállu økes med kr. 200 000 fra kr. 100 000 til kr. 300 000.

3 Tiltak overfor kunst- og kulturlivet

Det samiske kunst- og kulturfeltet strekker seg over fire land og samiske kunstnere og kulturarbeidere arbeider og har alltid arbeidet grenseløst som ett felt. Stengte grenser, kansellerte festivaler og arrangement, stengte kulturinstitusjoner, permitteringer og tap av inntektsgrunnlag på ubestemt tid preger det samiske kunst- og kulturfeltet i dag.

De samiske kulturaktørene består stort sett av små bedrifter organisert som enkeltmannsforetak som baserer sin virksomhet på prosjekter og som freelansere. Bedrifter som i utgangspunktet er sårbare med svak finansiering, blant annet grunnet et lite publikumsgrunnlag i det samiske området, gjør de ekstra sårbare for krisen som korona-viruset har utløst.

Samisk kunstnerråd har seks kunstnerorganisasjoner som medlemmer som igjen har i overkant av 200 medlemmer fordelt på fire land. I en undersøkelse fra 2019 blant kunstnerrådets medlemmer svarte 34% at de hadde kunsten som hovedinntektskilde og at 60% ønsket å ha det. Undersøkelsen viste også at 65 % av de svarte utfører mer enn en kunstform.

Samiske kunstnere og kulturarbeidere er mange, de er spredt på alle fire land og på mange kunstformer. De har i utgangspunktet svak økonomi, mange har det som tillegg til annen inntekt og publikumsgrunnlaget er lite i Sápmi. Det er derfor behov for ordninger som tilpasset dette mangfoldet av samiske kunstnere som nasjonale tiltakspakker nødvendigvis ikke treffer. Gjennom

samarbeidet med de andre Sametingene, Samerådet, Samisk kunstnerråd, Internasjonalt samisk filminstitutt og flere er det et godt utbygd nettverk på allsamisk nivå som sikrer at langt flere samiske kunstnere både får informasjon og bistand til kunstneriske produksjoner og lignende.

Kulturrådet har fått ekstraordinære midler i forbindelse med korona-krisen. Samiske kunstnere og kulturarbeidere vil til en viss grad kunne søke om midler fra Kulturrådet som kunstnere ellers i landet, men støtteordningene er ikke nødvendigvis tilpasset det grenseoverskridende samiske kunst- og kulturfeltet. Sametinget er trygg på at vi vil treffe langt flere samiske kunstnere om økte rammer på våre ordninger kombineres med ordninger over Samisk kunstnerråd.

3.1 Samisk kunstneravtale (Kap. 8.2.2)

Sametinget har en avtale med Samisk kunstnerråd(SDR) og en egen kunstneravtale som det forhandles om årlig. Samisk kunstnerråd tildeler stipender, prosjektstøtte etc. til samiske kunstnere i alle genre og i alle fire land.

Sametinget og SDR vil gjenoppta forhandlingene om årets kunstneravtale og foreslå en økning på ordningen som gjelder tildeling til kunstfondet. Det gjør at Samisk kunstnerråd igjen kan tildele flere stipend og utviklingsprosjekter over kunstfondet til samiske kunstnere i denne tiden der de har ledig kapasitet og behov for inntektsbringende aktivitet.

Rammen for kunstfond økes med kr. 800 000 til kr. 1 600 000. Hele rammen for kunstneravtalen vil da utgjøre kr. 9 370 000.

3.2 Musikkutgivelser og musikkutvikling (Kap. 8.2.3)

Det er behov for å øke aktiviteten blant musikere og komponister i en periode med lav aktivitet på grunn av korona-tiltakene. Flere prosjekter vil kompensere for lav etterspørsel og da vil Sametinget ha ordning for eksempelvis mer bruk av digitale verktøy til produksjon og fremføring og andre digitale løsninger, men også musikkproduksjoner, promotering, internasjonalisering, etc..

Rammen for musikkutgivelser og musikkutvikling økes med kr. 500 000 fra kr. 2 500 000 til kr. 3 000 000.

3.3 Tilskudd til kulturtiltak (Kap. 8.2.4)

Samme som for musikkutvikling ovenfor er det ønske om å øke rammen for denne ordningen slik at vi kan finansiere flere prosjekt blant våre kunstnere i denne perioden. Prosjekter som vil gi økt aktivitet i denne perioden hvor det ikke er noen etterspørsel ellers, herunder kunstnerisk og faglig utvikling, produksjoner, digitaliseringsprosjekter, digital markedsføring, filmprosjekter m.m.

Kunstneriske produksjoner gis høy prioritet.

Rammen for kulturtiltak økes med kr. 1 000 000 fra kr. 3 550 000 til kr. 4 550 000.

3.4 Institusjonsutvikling (Kap. 8.3.7)

Mange av kulturinstitusjonene har måtte avlyse eller stenge virksomheten, som igjen betyr tapte publikumsinntekter og andre salgsinntekter. Dette gjelder spesielt festivalene, men også museer og teatre. I en tid med lav aktivitet vil vi stimulere institusjonene til å tenke nytt og alternativt. Spesielt

vil faglig og kunstnerisk utvikling bli prioritert, herunder spesielt aktiviteter eller prosjekter som bidrar til å skape aktivitet som også kan gi aktivitet til kunstnere. Eksempelvis festivaler som vil formidle musikk og andre aktiviteter på nye måter.

For institusjoner som er særlig rammet av korona-tiltak foreslår vi følgende endringer i regelverket:

- Maksimalt tilskudd inntil kr. 300 000. Endret fra kr. 200 000.

Rammen for institusjonsutvikling økes med kr. 500 000 fra kr. 1 000 000 til kr. 1 500 000.

4 Økonomiske konsekvenser

Kap./ post	Ordning	Budsjett 2020	Refordelt budsjett	Omdisponert budsj. 2020
7.3.2.	Variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	3 600 000	3 000 000	6 600 000
7.3.3.	Sápmi næringshage - direkte tilskudd	412 000	400 000	812 000
7.3.6.	Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd	1 000 000	1 000 000	2 000 000
7.4.2.	Kreative næringer - søkerbasert tilskudd	750 000	1 000 000	1 750 000
7.4.4.	Dáiddadállu - direkte tilskudd	100 000	200 000	300 000
				-
8.2.2.	Samisk kunstneravtale	8 570 000	800 000	9 370 000
8.2.3.	Musikkutgivelser og musikkutvikling	2 500 000	500 000	3 000 000
8.2.4.	Tilskudd til kulturtiltak	3 550 000	1 000 000	4 550 000
8.3.7.	Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	1 000 000	500 000	1 500 000
Sum			8 400 000	